

УДК 378.147:159.923.2

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.16>

Олександр ПАНАСЮК

кандидат історичних наук, доцент кафедри права,

Волинський інститут імені В'ячеслава Липинського ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом», вул. Коперника, 8, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025

ORCID: 0000-0002-9871-3441

Scopus-Author ID: 60006155900

Researcher ID: MCJ-5862-2025

Бібліографічний опис статті: Панасюк, О. (2025). Соціально-психологічні детермінанти порушень академічної доброчесності. *Acta Paedagogica Volynienses*, 3, 108–114, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.16>

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність розглядається як визначальний чинник розвитку вищої освіти та довіри до наукових результатів. В Україні її порушення набули масового характеру, що знижує якість освітнього процесу та підриває легітимність академічних досягнень. У статті акцентовано на поєднанні соціальних, інституційних та психологічних факторів, які визначають поведінкові моделі студентів і викладачів. Аналіз показує, що толерантність до правового нігілізму та корупційних практик у суспільстві формує сприятливий ґрунт для поблажливого ставлення до академічних порушень. Недосконалість законодавства й тривала відсутність єдиних процедур перевірки робіт сприяли безкарності та відтворенню недоброчесних практик. Попри нормативне закріплення принципів доброчесності, реальна практика засвідчує збереження проблеми. Водночас дослідження індивідуальних характеристик студентів демонструє, що низька мотивація до навчання, дефіцит академічних навичок, стрес і прокрастинація значно підвищують ризики недотримання етичних норм. Надмірна орієнтація на результат і страх невдачі також стають підґрунтям для раціоналізації обману. Визначено, що соціальне середовище – групові норми, приклад викладачів, родинні установки та культурні традиції – задає рамки, у межах яких формується академічна поведінка. Якщо такі рамки толерують відхилення, порушення набувають масового характеру. Важливим чинником виступає позиція викладачів, оскільки їхній професійний і моральний приклад задає стандарти академічної культури. Додатковим викликом стали цифрові технології, які відкрили можливості для фабрикації результатів і використання генеративного штучного інтелекту. Зроблено висновок, що ефективне подолання кризи можливе лише за умови поєднання заходів на різних рівнях: законодавчому, інституційному та індивідуально-психологічному.

Ключові слова: академічна доброчесність, плагіат, соціальні чинники, психологічні чинники, студентська мотивація, прокрастинація, академічна етика, освітнє середовище.

Oleksandr PANASIUK

PhD in History, Associate Professor at the Department of Law, Volyn Institute named after Viacheslav Lypynskyi of the Private Joint Stock Company “Higher Education Institution “The Interregional Academy of Personnel Management”, Kopernyka str., 8, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0002-9871-3441

Scopus Author ID: 60006155900

Researcher ID: MCJ-5862-2025

To cite this article: Panasiuk, O. (2025). Sotsialno-psykhologichni determinanty porushen akademichnoi dobrochesnosti [Socio-psychological determinants of academic integrity violations]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 3, 108–114, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.16>

SOCIO-PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF ACADEMIC INTEGRITY VIOLATIONS

Academic integrity is considered a key factor in the development of higher education and in maintaining trust in scientific results. In Ukraine, its violations have become widespread, reducing the quality of the educational process and undermining the legitimacy of academic achievements. The article emphasizes the combination of social, institutional, and psychological factors that determine the behavioral patterns of students and faculty. The analysis shows that tolerance of legal nihilism and corrupt practices in society creates a favorable ground for lenient attitudes toward academic violations. Deficiencies in legislation and the long-standing absence of unified procedures for verifying academic work contributed to impunity and the reproduction of dishonest practices. Despite the formal institutionalization of integrity principles, actual practice demonstrates the persistence of the problem. At the same time, the study of individual student characteristics reveals that low motivation for learning, a lack of academic skills, stress, and procrastination significantly increase the risk of non-compliance with ethical standards. Excessive performance orientation and fear of failure also serve as grounds for rationalizing deception. It is determined that the social environment – peer norms, the example of teachers, family attitudes, and cultural traditions – sets the framework within which academic behavior is formed. When such frameworks tolerate deviations, violations quickly become widespread. An important factor is the role of faculty, since their professional and moral example establishes standards of academic culture. An additional challenge has emerged with digital technologies, which have enabled the fabrication of results and the use of generative artificial intelligence. It is concluded that overcoming the crisis effectively is possible only through the combination of measures at different levels: legislative, institutional, and individual-psychological.

Key words: academic integrity, plagiarism, social factors, psychological factors, student motivation, procrastination, academic ethics, educational environment.

Актуальність проблеми. Проблематика академічної доброчесності посідає центральне місце в сучасній освітній політиці України. Масштабність порушень у формі плагіату, списування та фальсифікації результатів знижує довіру до системи вищої освіти й підриває легітимність наукових здобутків. Емпіричні дані свідчать, що більшість студентів упродовж навчання хоча б один раз застосовували недоброчесні практики, а окремі випадки пов'язані з корупційними діями під час оцінювання. Подібні явища відображають загальні проблеми суспільства і формують ґрунт для корупційних моделей у професійній діяльності.

Водночас нормативна база визначає академічну доброчесність як складову системи забезпечення якості освіти (Закон України «Про освіту», 2017). Університети впровадили кодекси доброчесності, комісії з етики та системи перевірки на плагіат, а також залучили міжнародні ініціативи для поширення культури доброчесності. Проте, попри формальне закріплення, реальна практика все ж демонструє поширення недоброчесних дій, що засвідчує необхідність аналізу їхніх соціальних і психологічних детермінант.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика академічної доброчесності набула належного висвітлення у сучасних наукових працях. У дослідженні В. Зінченка, С. Остапенко та Г. Удовиченко (2021) академічна доброчесність розглядається як необ-

хідна передумова і складова якісної підготовки майбутніх спеціалістів. Є. Дуліба, О. Петроє, Х. Плещан, А. Гаврилюк, В. Антоненко та О. Антонова (2022) аналізують особливості забезпечення доброчесності у період пандемії COVID-19, поєднуючи світовий досвід та українські реалії. Е. Аругаслан (2024) зосереджує увагу на зв'язку академічної недоброчесності з прокрастинацією та управлінням часом у дистанційній освіті. А. Кеннет і Ю. Шкодікіна (2018) порівнюють чинники порушень академічної доброчесності у США та Україні, виокремлюючи відмінності у соціокультурних підходах. Вітчизняні дослідники також акцентують на внутрішніх детермінантах академічної поведінки. О. Богач і С. Кіршо (2019) визначають психологічні передумови недоброчесності у студентському середовищі, тоді як І. Драч і О. Слободянюк (2020) зосереджують увагу на причинах та ставленні студентів до порушень. Д. Маккейб (2005) аналізує масштаби поширення недоброчесних практик у північноамериканських університетах, підкреслюючи роль соціальних чинників. Нове бачення проблеми пропонують J. Song та S. Liu (2025), які досліджують взаємозв'язок між особистісними характеристиками («темними рисами») та схильністю студентів до академічної недоброчесності в умовах цифровізації.

Метою дослідження є виявлення ключових чинників, які впливають на формування та дотримання норм академічної етики в освітньому

середовищі. Особливу увагу зосереджено на соціальних умовах та індивідуально-психологічних характеристиках, що впливають на вибір моделей поведінки студентів і викладачів.

Виклад основного матеріалу. Академічна доброчесність визначається законом як сукупність етичних принципів і правих норм, якими мають керуватися учасники освітнього процесу задля забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень (ЗУ «Про освіту», 2017). В освітньому просторі, на жаль, ще фіксуються випадки недотримання принципів академічної доброчесності. У науковій літературі підкреслюється, що такі прояви зумовлені комплексом взаємопов'язаних чинників. В українському контексті дослідники виокремлюють серед ключових факторів, зокрема, соціально-політичні та морально-ціннісні виклики. Толерантність до проявів правового нігілізму й корупційних практик у суспільстві створює ґрунт для поблажливого ставлення до нечесної поведінки. За умов, коли недотримання закону й етичних норм трапляється у суспільному житті, в академічному середовищі може формуватися сприйняття, що обман з метою отримання вигоди є допустимим. У такому контексті освітні шахрайства розглядаються дослідниками як одна з форм прояву корупційних практик, що становить загрозу для цінностей освіти (Zinchenko, 2021; Ostapenko, Udovichenko, 2021).

Інституційні та нормативні прогалини тривалий час залишалися однією з головних причин поширення академічної недоброчесності. В Україні не існувало чітких процедур і вимог для перевірки робіт на плагіат та інші порушення. Недосконалість законодавчої бази у поєднанні зі слабким виконанням наявних норм призводили до фактичної безкарності: випадки недоброчесності або залишалися поза увагою, або розглядалися вибірково. Це створювало атмосферу відсутності невідворотних наслідків і сприяло відтворенню недоброчесних практик. На сучасному етапі розпочато розбудову системи академічної відповідальності: у червні 2024 р. Верховна Рада України ухвалила в першому читанні проєкт спеціального Закону «Про академічну доброчесність», покликаною встановити чіткі правила та закріпити дієві механізми відповідальності у цій сфері.

Не менш суттєвою проблемою було відставання від світових стандартів та наявні

ресурсні обмеження. Система вищої освіти України впродовж тривалого часу залишалася обмежено інтегрованою у сучасні вимоги ринку праці та міжнародної академічної спільноти, однак поступово розпочався процес її адаптації до актуальних стандартів і практик. Водночас до викладачів і студентів висувалися дедалі жорсткіші вимоги щодо публікаційної активності, показників успішності та участі у наукових заходах, тоді як фінансове й організаційне забезпечення залишалося обмеженим (Богаць, 2019). Дисбаланс між високими очікуваннями та наявними можливостями створив ситуацію, за якої у системі вищої освіти переважали показники формальної результативності, тоді як якісні параметри навчальної та наукової діяльності відходили на другий план. У таких обставинах нестача інформаційних і програмних ресурсів у поєднанні з недостатньо розвинутою науковою інфраструктурою зменшувала потенціал для повноцінного дотримання принципів академічної доброчесності. Додатковим викликом стали технологічні зміни сучасності. Широкий доступ до інтернет-ресурсів у поєднанні з недостатніми навичками академічного письма сприяв поширенню практики копіювання чужих текстів без належних посилань (Богаць, 2019). Сьогодні студенти легко знаходять готові матеріали для рефератів, курсових чи інших завдань, що стимулює використання чужої праці як власної. Нові прояви академічної недоброчесності, зокрема використання замовних робіт чи генеративного штучного інтелекту, істотно ускладнюють контроль за дотриманням принципів доброчесності. Сучасні цифрові технології водночас відкрили можливості для фабрикації результатів, підробки даних і навіть створення фіктивних досліджень.

Усі зазначені фактори взаємодіють у комплексі, формуючи замкнене коло: суспільна терпимість до нечесності у поєднанні з інституційними прогалинами знижує ризики для порушників, тоді як особисті обставини – низька мотивація чи прагнення швидкого результату – стимулюють недоброчесну поведінку серед студентів і науковців. У таких умовах академічна недоброчесність поступово перестає сприйматися як виняткове явище й починає закріплюватися як прийнятна практика, особливо якщо більшість оточення демонструє подібну модель поведінки без негативних наслідків.

Психологічні чинники суттєво впливають на схильність особи дотримуватися моральних норм або порушувати їх за певних обставин. У контексті академічної доброчесності особливого значення набуває тип мотивації. Є. Дуліба, О. Петроє, Х. Плецан, А. Гаврилюк, В. Антоненко та О. Антонова відзначають, що частина студентів сприймає навчання утилітарно – передусім як засіб здобуття диплома, не виявляючи внутрішньої пізнавальної зацікавленості (Duliba, 2022). Низький інтерес до змісту освіти та відсутність власних навчальних цілей зумовлюють те, що такі здобувачі не вважають проблемою використання шпаргалок чи списування, розглядаючи це як раціональний спосіб «виживання» у процесі навчання. З іншого боку, надмірно результатоорієнтована мотивація також може сприяти порушенню академічної доброчесності. Студенти, налаштовані на досягнення високих результатів будь-якою ціною, нерідко виправдовують обман страхом невдачі. Е. Аругаслан підкреслює, що поєднання перфекціонізму та страху отримати низьку оцінку підвищує ризик академічної нечесності, особливо коли самооцінка та впевненість у власних силах є заниженими. У ситуації тиску високих очікувань – з боку батьків, вимог до стипендій чи соціального оточення – плагіат або інші прояви недоброчесності раціоналізуються студентами як вимушений крок (Aruğaslan, 2024). Таким чином, як дефіцит мотивації, так і її крайня орієнтація на результат здатні підвищувати ризики неетичної поведінки в освітньому середовищі.

Проблема дотримання академічної доброчесності значною мірою залежала від рівня знань і сформованих навчальних навичок студентів. Ті, хто мав суттєві прогалини у засвоєнні матеріалу або недостатньо розвинені вміння працювати самостійно, виявлялися більш схильними до порушення норм. Невпевненість у власних інтелектуальних можливостях і відсутність підтримки з боку викладача підвищували ризик звернення до плагіату як до простішого виходу із складної ситуації. Коли завдання здавалося надмірно складним, а допомога була обмеженою, студенти через надмірний обсяг навчальних завдань без професійно-практичної спрямованості часто віддавали перевагу використанню чужих напрацювань замість створення власного продукту (Драч, 2020).

Вагомим виявлявся і психологічний стан студентів, зокрема стрес і прокрастинація. Хронічна нестача часу, втома та тиск дедлайнів знижували готовність дотримуватися етичних стандартів і ставали поштовхом до використання неетичних практик. Спостерігається тісний зв'язок між прокрастинацією та академічною недоброчесністю: студенти, які звикли відкладати виконання завдань, у ситуації дефіциту часу частіше обирали рішення, що суперечили принципам доброчесності. Прокрастинація поєднувалася з тривожністю й невпевненістю у власних силах, утворюючи замкнене коло, де стрес і відкладання завдань підсилювали одне одного. Водночас опанування навичок самоконтролю і тайм-менеджменту знижувало ймовірність подібної поведінки: студенти, які навчалися ефективно розподіляти час і справлятися з напругою, значно рідше порушували норми академічної етики. Це дає підстави стверджувати, що психоемоційний стан і здатність до саморегуляції були визначальними у формуванні доброчесної поведінки.

Не менш значущими виявлялися моральні установки та особистісні риси. А. Кеннет та Ю. Шкодкіна підкреслювали, що глибоке усвідомлення цінності чесності й сформовані етичні принципи виступали бар'єром навіть у складних обставинах. Натомість моральна байдужість і цинізм («усі так роблять») створювали підґрунтя для порушень (Kennet, 2018). Дослідники з Південної Кореї Дж. Сонг та С. Лю, засвідчили, що певні особистісні риси прямо корелюють із толерантністю до обману. Зокрема, низький рівень совісності у поєднанні з високими показниками макіавеллізму чи нарцисизму («темні риси особистості») асоціювалися з більшою ймовірністю академічної недоброчесності. Такі студенти схильні були раціоналізувати власні вчинки, виправдовуючи обман і вважаючи себе здатними «переграти систему». Хоча особистісні риси важко піддаються зміні, формування моральних цінностей у процесі виховання та освіти могло частково послаблювати їхній негативний вплив. Зрештою, саме внутрішні переконання та етична зрілість виступали вирішальним бар'єром, який утримував людину від порушення або ж дозволяв виправдати недоброчесну поведінку (Song J., Liu S, 2025).

Отже, психологічні чинники, серед яких мотивація, рівень тривожності та індивідуальні риси характеру, відіграють ключову роль

у формуванні етики поведінки. У ситуаціях, коли зовнішній контроль і санкції виявляються недостатньо ефективними, визначальне значення мають внутрішні моральні регулятори, що утримують студента від порушення норм. Водночас ці внутрішні механізми значною мірою формуються під впливом соціального середовища, що стане предметом подальшого аналізу.

Етична поведінка особистості в академічному середовищі значною мірою визначається соціальним оточенням, тобто нормами, практиками та очікуваннями, що панують у певній спільноті. Соціальні чинники діють як на рівні окремих груп – студентських колективів чи факультетів, так і на рівні ширшої освітньої та суспільної культури. Поведінка здобувача освіти значною мірою залежить від групових норм і впливу ровесників. Якщо у студентському середовищі прийнято готувати шпаргалки, ділитися відповідями або замовчувати факти списування, індивідуально складно чинити інакше. Як показували спостереження Дж. Маккейба, саме уявлення про поширеність недоброчесних практик серед однолітків є одним із найсильніших факторів, що впливають на особисту поведінку (Маккейб, 2005). Іноді діє не стільки реальний масштаб порушень, скільки їхнє сприйняття: якщо створюється відчуття, що обман є буденним і не карається, формується колективна згода на його допустимість. Конформізм і небажання виділятися спонукають навіть тих студентів, які загалом не схвалюють порушень, пристосовуватися до усталеної моделі. Натомість у колективах, де більшість дотримується принципів доброчесності та негативно ставиться до плагіату, новачки швидко переймають ці норми.

Значний вплив на соціальне середовище здійснюють викладачі та керівництво закладу освіти. Якщо викладач чітко демонструє нетерпимість до плагіату, відкрито говорить про етичні стандарти і дотримується їх сам, студенти сприймають такі орієнтири як обов'язкові. Натомість поблажливе або байдуже ставлення до недоброчесності деморалізує сумлінних студентів і заохочує порушників. Іноді трапляються випадки, коли викладачі самі провокують нечесну поведінку – наприклад, продаючи відповіді чи виконуючи студентські роботи за винагороду. У таких умовах руйну-

ються базові цінності освіти, адже формується переконання, що знання та праця не мають вартості, а успіх досягається за допомогою обману. Погоджуємося з твердженням Д. Л. Маккейба, що утвердження академічної чесності є неможливим у середовищі, де порушення норм толеруються або набувають прихованого схвалення (Маккейб, 2005).

Не менш важливим є вплив родини та ширшого культурного середовища. Установки щодо чесності закладаються ще в дитинстві: якщо дитину виховують у дусі поваги до праці, права та правди, ці принципи зберігаються і в дорослому віці. Якщо ж у шкільні роки списування вважалося звичним явищем, а батьки часто виконували завдання замість дитини, то подібні практики закріплюються і в університеті. В Україні тривалий час існувала культура «вирішення питань», коли успіх ототожнювався з умінням обійти правила. Це формувало толерантність до академічних порушень. Проте нині ситуація поступово змінюється: зростає суспільна увага до якості освіти, а сім'ї, зорієнтовані на європейські цінності, виховують у молоді повагу до чесності та відповідальності.

Соціальні чинники діють також на загальнонаціональному рівні. Етична культура суспільства проявляється в тому, наскільки воно толерує чи засуджує корупцію, нечесність і порушення правил. В українському контексті тривалий час панувала поблажливість до корупційних практик, що створювало відповідний ґрунт і для легковажного ставлення до академічної доброчесності. Однак поступово формується інша тенденція: держава зміцнює нормативну базу, з'являються інституційні механізми контролю. Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке перевіряє наукові роботи на плагіат і може позбавляти наукових ступенів у випадку його виявлення, а також рекомендації Міністерства освіти і науки щодо запобігання порушенням поступово підвищують рівень нетерпимості до обману (Лист МОН, 2018). Публічне обговорення випадків недоброчесності та невідворотність покарання сприяють формуванню нової суспільної норми, згідно з якою успіх у навчанні та науці має ґрунтуватися виключно на чесній праці.

Соціальні фактори, таким чином, формують контекст, у якому індивід приймає рішення щодо дотримання принципів доброчесності.

Якщо порушення правил стає елементом загальної культури, академічне середовище неминуче відтворює її: студенти привчаються обходити правила, фактично проходячи неформальну підготовку до майбутніх правопорушень. Це явище є особливо небезпечним, оскільки воно підриває якість освітнього процесу, перетворюючи його на імітацію здобуття знань, та водночас має довготривалі суспільні наслідки. Коли молоде покоління засвоює, що обман може бути прийнятним способом досягнення мети, формується підґрунтя для відтворення корупційних практик у різних сферах життя. Водночас розбудова культури академічної доброчесності здатна підвищити рівень довіри та законності в суспільстві. Отже, захист академічної етики слід розглядати як невід’ємну складову ширшої боротьби за демократичні цінності та сталий розвиток держави.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проблема академічної доброчесності в Україні зумовлена поєднанням суспільних, інституційних та індивідуально-психологічних чинників. Її поширення зумовлюють як загальносуспільні проблеми – корупція, девальвація моральних норм, недоліки освітньої політики, – так і індивідуальні чинники, пов’язані з мотивацією, психологічним станом та навичками учасників освітнього процесу. Соціальні умови – групові норми, приклад викладачів, культурні традиції та інституційні правила – формують рамки, у яких відбувається вибір поведінки. Якщо ці рамки допускають порушення, вони швидко набувають масового характеру. Водночас психологічні чинники визначають індивідуальну схильність до доброчесності: низька етична культура, поєднана зі

стресом або прагненням до швидких результатів, підвищує ризики академічних порушень.

Ефективне подолання проявів академічної недоброчесності можливе лише за умови поєднання заходів на різних рівнях освітньої системи. На законодавчому рівні першочерговим завданням є забезпечення невідворотності відповідальності за плагіат і корупційні практики шляхом чітких норм, санкцій, розгляду усіх випадків порушень. В університетському середовищі пріоритетним завданням постає інституційна інтеграція принципів академічної доброчесності, яка охоплює запровадження об’єктивних процедур оцінювання, розбудову механізмів підтримки студентських і викладацьких ініціатив та формування культури визнання результатів, досягнутих завдяки сумлінній праці. На мікрорівні ключовим завданням є робота зі студентами як з особистостями: підвищення мотивації до навчання, розвиток навичок академічного письма, критичного мислення та етичних орієнтирів. Ефективним інструментом виступає психолого-педагогічний супровід, спрямований на подолання страху невдач і прокрастинації, що часто стають поштовхом до недоброчесних практик. Значну роль відіграє й професійна та моральна позиція викладачів, адже саме вони задають стандарти поведінки для студентів.

Перспективи подальших досліджень пов’язані з оцінкою ефективності нових інституційних механізмів, зокрема впровадження Закону «Про академічну доброчесність», а також з аналізом впливу цифрових технологій та штучного інтелекту на академічну етику. Актуальним є міждисциплінарний підхід, що поєднує педагогіку, психологію та правознавство з метою вироблення цілісної стратегії формування академічної культури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богач О. В., Кіршо С. М. Психологічні передумови порушення академічної доброчесності у студентській спільноті. *Психологія: реальність і перспективи*. 2019. № 12. С. 26–33. https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi12.42
2. Драч І. І., Слободянюк О. М. Порушення академічної доброчесності: причини та ставлення студентів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 70. Т. 1. С. 220–227. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-1.42>
3. Міністерство освіти і науки України. Лист від 23.10.2018 № 1/9-650 «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18>
4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Aruğaslan E. Examining the relationship of academic dishonesty with academic procrastination, and time management in distance education. *Heliyon*. 2024. Vol. 10. No. 19. P. 1–14. DOI: 10.1016/j.heliyon.2024.e38827
6. Duliba Y., Petroye O., Pletsan P., Havryliuk A., Antonenko V., Antonova O. Academic Integrity in Higher Educational Institutions in Times of the Covid-19 Pandemic: World Experience and Ukrainian Realities. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. 2022. 14(4Sup1). P. 01–17. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.4Sup1/656>

7. Kennet A. M., Shkodkina Yu. A review of the factors behind academic integrity violations: comparing the United States and Ukraine. *Business Ethics and Leadership*. 2018. Vol. 2. No. 2. P. 84–96. DOI: 10.21272/bel.2(2).84-96.2018
8. McCabe D. L. Cheating among college and university students: A North American perspective. *International Journal for Educational Integrity*. 2005. Vol. 1. No. 1. P. 1–11. DOI: 10.21913/IJEI.v1i1.14. URL: <https://doi.org/10.21913/IJEI.v1i1.14>
9. Song J., Liu S. Dark personality traits are associated with academic misconduct, frustration, negative thinking, and generative AI use habits: the case of Sichuan art universities. *BMC Psychol*. 2025. Vol. 13. 633. <https://doi.org/10.1186/s40359-025-02949-w>
10. Zinchenko V., Ostapenko S., Udovichenko H. Introduction of Academic Honesty as a Necessary Prerequisite and an Important Component of Quality Education for Future Economists. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. 13(1). P. 81–95. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/361>

REFERENCES:

1. Bohach O. V., Kirsho S. M. (2019). Psykholohichni peredumovy porushennia akademichnoi dobrochesnosti u studentskii spilnoti. [Psychological Preconditions of Academic Integrity Violations in the Student Community]. *Psykholohiia: realnist i perspektivy*. No 12. S. 26–33. https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi12.42 [In Ukrainian].
2. Drach I. I., Slobodianiuk O. M. (2020). Porushennia akademichnoi dobrochesnosti: prychyny ta stavlennia studentiv. [Violations of Academic Integrity: Causes and Students' Attitudes]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. No 70. T. 1. S. 220–227. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-1.42> [In Ukrainian].
3. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2018). Lyst vid 23.10.2018 № 1/9-650 «Shchodo rekomendatsii z akademichnoi dobrochesnosti dlia zakladiv vyshchoi osvity». [Letter on Recommendations on Academic Integrity for Higher Education Institutions]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18> [In Ukrainian].
4. Pro osvitu : Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII. (2017). [On Education: Law of Ukraine of 05.09.2017 No. 2145-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. No 38–39. St. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [In Ukrainian].
5. Aruğaslan E. (2024). Examining the relationship of academic dishonesty with academic procrastination, and time management in distance education. *Heliyon*. Vol. 10. No. 19. P. 1–14. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e38827>. [In English].
6. Duliba Y., Petroye O., Pletsan P., Havryliuk A., Antonenko V., Antonova O. (2022). Academic Integrity in Higher Educational Institutions in Times of the Covid-19 Pandemic: World Experience and Ukrainian Realities. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. Vol. 14(4Sup1). P. 01–17. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.4Sup1/656> [In English].
7. Kennet A. M., Shkodkina Yu. (2018). A review of the factors behind academic integrity violations: comparing the United States and Ukraine. *Business Ethics and Leadership*. Vol. 2. No. 2. P. 84–96. [https://doi.org/10.21272/bel.2\(2\).84-96.2018](https://doi.org/10.21272/bel.2(2).84-96.2018)
8. McCabe D. L. (2005). Cheating among college and university students: A North American perspective. *International Journal for Educational Integrity*. Vol. 1. No. 1. P. 1–11. <https://doi.org/10.21913/IJEI.v1i1.14> [In English].
9. Song J., Liu S. (2025). Dark personality traits are associated with academic misconduct, frustration, negative thinking, and generative AI use habits: the case of Sichuan art universities. *BMC Psychology*. Vol. 13. 633. <https://doi.org/10.1186/s40359-025-02949-w> [In English].
10. Zinchenko V., Ostapenko S., Udovichenko H. (2021). Introduction of Academic Honesty as a Necessary Prerequisite and an Important Component of Quality Education for Future Economists. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. Vol. 13(1). P. 81–95. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.1/361> [In English].